

УХВАЛА ДРУГОГО СЕНАТУ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гнезділова Сергія Олексійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини восьмої статті 176, абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кримінального процесуального кодексу України

Київ
9 вересня 2025 року
№ 26-у(П)/2025

Справа № 3-144/2025(282/25)

Другий сенат Конституційного Суду України у такому складі:

Юровська Галина Валентинівна – головуючий,
Водянніков Олександр Юрійович,
Городовенко Віктор Валентинович,
Лемак Василь Васильович,
Первомайський Олег Олексійович,
Різник Сергій Васильович – доповідач,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гнезділова Сергія Олексійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини восьмої статті 176, абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Різника С.В. та дослідивши матеріали справи, Другий сенат Конституційного Суду України

у с т а н о в и в:

1. Гнезділов С.О. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/282 від 30 липня 2025 року) визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), частину восьму

статті 176, абзац восьмий частини четвертої статті 183 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Згідно з частиною восьмою статті 176 Кодексу „під час дії воєнного стану до військовослужбовців, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні злочинів, передбачених статтями 402–405, 407, 408, 429 Кримінального кодексу України, застосовується виключно запобіжний захід, визначений пунктом 5 частини першої цієї статті“.

Відповідно до абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кодексу „під час дії воєнного стану слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, враховуючи підстави та обставини, передбачені статтями 177 та 178 цього Кодексу, має право не визначити розмір застави у кримінальному провадженні щодо злочину, передбаченого статтями 109–114², 258–258⁶, 260, 261, 402–405, 407, 408, 429, 437–442¹ Кримінального кодексу України“.

Гнезділов С.О. вважає, що оскаржувані приписи Кодексу не відповідають частинам першій, другій статті 24 Конституції України, оскільки „встановлюють безальтернативне тримання під вартою окремих категорій осіб, що суперечить принципу рівності перед законом“, унаслідок чого „порушено без належного обґрунтування право скажника на свободу і особисту недоторканність, гарантоване ст. 29 Конституції України“.

Обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності частини восьмої статті 176, абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кодексу, суб'єкт права на конституційну скаргу посилається на приписи Конституції України, Кодексу, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів впливає таке.

2.1. Старший слідчий Головного слідчого управління Державного бюро розслідувань у межах кримінального провадження повідомив

військовослужбовця Гнезділова С.О. 10 жовтня 2024 року про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, визначеного частиною четвертою статті 408 Кримінального кодексу України.

Слідчий суддя Печерського районного суду міста Києва ухвалою від 11 жовтня 2024 року задовольнив клопотання сторони обвинувачення про застосування щодо Гнезділова С.О. запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та застосував до Гнезділова С.О. запобіжний захід у вигляді тримання під вартою з утриманням на гауптвахті Центрального управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України строком до 9 грудня 2024 року, ухвалою від 29 листопада 2024 року продовжив строк тримання під вартою Гнезділова С.О. до 15 січня 2025 року без визначення розміру застави.

2.2. Слідчий суддя Печерського районного суду міста Києва ухвалою від 6 січня 2025 року задовольнив частково клопотання сторони обвинувачення та продовжив Гнезділову С.О. запобіжний захід у вигляді тримання під вартою до 31 січня 2025 року включно без визначення розміру застави.

Захисник, який діяв в інтересах обвинуваченого Гнезділова С.О., оскаржив зазначену ухвалу апеляційним порядком.

Київський апеляційний суд ухвалою від 3 квітня 2025 року, яка є остаточним судовим рішенням у справі суб'єкта права на конституційну скаргу, апеляційну скаргу захисника, який діяв в інтересах обвинуваченого Гнезділова С.О., залишив без задоволення, а ухвалу слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 6 січня 2025 року – без змін. Суд апеляційної інстанції вказав, що, „враховуючи кваліфікацію дій обвинуваченого Гнезділова С.О. (ч. 4 ст. 408 КК України), а також дію в державі воєнного стану, застосування до останнього іншого запобіжного заходу, а ніж тримання під вартою, чинним КПК не передбачено. В сукупності із обставинами, які приведені вище, для вирішення справи у відповідності до вимог закону слідчий суддя врахував дані, які характеризують особу обвинуваченого Гнезділова С.О., а також інші обставини, передбачені ст. 178 КПК України“.

Суд апеляційної інстанції також зазначив, що „слідчий суддя дійшов обґрунтованого висновку про наявність підстав для продовження Гнезділову С.О., строку тримання під вартою, без визначення застави, з урахуванням ч. 4 ст. 183 КПК України, оскільки під час дії воєнного стану слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, враховуючи підстави та обставини, передбачені статтями 177 та 178 цього Кодексу, має право не визначити розмір застави у кримінальному провадженні щодо злочину, передбаченого статтями 109–114², 258–258⁶, 260, 261, 402–405, 407, 408, 429, 437–442¹ Кримінального кодексу України“.

3. Другий сенат Конституційного Суду України, розв’язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв’язку з ухваленням неодностайно Третьою колегією суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвали від 27 серпня 2025 року № 91-3(II)/2025 про відмову у відкритті конституційного провадження в цій справі на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“, виходить із такого.

3.1. У межах кримінального провадження за обвинуваченням військовослужбовця Гнезділова С.О. у вчиненні кримінального правопорушення, визначеного частиною четвертою статті 408 Кримінального кодексу України, до Гнезділова С.О. на підставі ухвали слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 11 жовтня 2024 року застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою без визначення розміру застави. Київський апеляційний суд ухвалою від 19 листопада 2024 року залишив без змін ухвалу слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 11 жовтня 2024 року. Гнезділов С.О., отримавши ухвалу Київського апеляційного суду від 19 листопада 2024 року, яка є остаточним судовим рішенням у справі в питанні застосування до нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, звернувся до Конституційного Суду України з конституційною скаргою

(вх. № 18/94 від 24 березня 2025 року) щодо відповідності Конституції України абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кодексу.

Слідчий суддя Печерського районного суду міста Києва строк тримання Гнезділова С.О. під вартою продовжив ухвалою від 29 листопада 2024 року, яку Київський апеляційний суд ухвалою від 25 грудня 2024 року залишив без змін. Гнезділов С.О., отримавши зазначену ухвалу суду апеляційної інстанції, яка є остаточним судовим рішенням у справі в питанні продовження строку тримання його під вартою, звернувся до Конституційного Суду України з конституційною скаргою (вх. № 18/102 від 27 березня 2025 року) щодо відповідності Конституції України частини восьмої статті 176, абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кодексу.

На підставі ухвали слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 6 січня 2025 року, яку залишено без змін ухвалою Київського апеляційного суду від 3 квітня 2025 року, строк тримання Гнезділова С.О. під вартою знову було продовжено. Гнезділов С.О., отримавши ухвалу Київського апеляційного суду від 3 квітня 2025 року, звернувся до Конституційного Суду України з цією конституційною скаргою (вх. № 18/282).

Другий сенат Конституційного Суду України зазначає, що всі три конституційні скарги Гнезділова С.О. стосуються одного кримінального провадження (яке ухвалою Бабушкінського районного суду міста Дніпропетровська від 23 січня 2025 року закрито, а запобіжний захід у вигляді тримання під вартою скасовано), у межах якого ухвалено остаточні судові рішення у справах із питань обрання запобіжного заходу та продовження його строку, обґрунтування тверджень щодо неконституційності застосованих у цих судових рішеннях оскаржуваних приписів Кодексу фактично однакові, а конституційні скарги за вх. № 18/102 та вх. № 18/282 повністю збігаються за їх предметом.

3.2. Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо

неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.3. Гнезділов С.О. не обґрунтував тверджень щодо неконституційності абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кодексу, чим не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Другий сенат Конституційного Суду України бере до уваги, що Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвалою від 4 вересня 2025 року № 124-2(II)/2025 відмовила у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гнезділова С.О. (вх. № 18/102 від 27 березня 2025 року) щодо відповідності Конституції України абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кодексу на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ з огляду, зокрема, на те, що автор клопотання „не навів обґрунтування щодо порушення зазначеними приписами Кодексу його права на свободу та особисту недоторканність, гарантованого статтею 29 Конституції України“; Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвалою від 23 квітня 2025 року № 30-3(II)/2025 відмовила у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гнезділова С.О. (вх. № 18/94 від 24 березня 2025 року), у якій предметом конституційного контролю були приписи абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кодексу, на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“, оскільки суб'єкт

права на конституційну скаргу не навів аргументів щодо неконституційності оскаржуваних приписів статті 183 Кодексу.

3.4. Другий сенат Конституційного Суду України враховує також, що Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвалою від 4 вересня 2025 року № 124-2(II)/2025 відкрила конституційне провадження у справі за конституційною скаргою Гнезділова С.О. (вх. № 18/102 від 27 березня 2025 року) щодо відповідності Конституції України частини восьмої статті 176 Кодексу.

Тобто Гнезділов С.О. набув статусу учасника конституційного провадження, що триває у справі за його конституційною скаргою щодо відповідності Конституції України частини восьмої статті 176 Кодексу; зазначена справа вже перебуває на розгляді Другого сенату Конституційного Суду України, що є достатнім для розв'язання питання щодо конституційності оскаржуваного припису статті 176 Кодексу та захисту гарантованого Конституцією України права Гнезділова С.О. на свободу та особисту недоторканність.

З огляду на зазначене Другий сенат Конституційного Суду України вважає за потрібне відмовити у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 36, 55, 56, 62, 67, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 54 Регламенту Конституційного Суду України Другий сенат Конституційного Суду України

п о с т а н о в и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гнезділова Сергія Олексійовича щодо відповідності

Конституції України (конституційності) частини восьмої статті 176, абзацу восьмого частини четвертої статті 183 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГИЙ СЕНАТ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**